

Cena EU klimatskih ciljeva

Evropska komisija želi da zarobljeni CO2 postane 'roba za trgovanje'

Proizvodnja električne energije u EU mora se udvostručiti do 2050.

EU prebacuje budžetske prioritete sa klime na odbranu

Cene struje u EU: Hoće li 2024. označiti kraj nacionalnih tarifnih štitova?

Smanjiti korišćenje fosilnih goriva za 80% do 2040!

EU ETS merila mogu odložiti tranziciju: EU Poslanik

Nova fiskalna pravila EU ometaju borbu protiv klimatskih promena

DOSIJE: Kako evropske partije uoči izbora gledaju na buduću energetska i klimatsku politiku?

SADRŽAJ

Korišćenje fosilnih goriva u EU za energiju će se smanjiti za 80% u okviru klimatskog cilja do 2040.	OVDE
Evropska komisija želi da zarobljeni CO2 postane 'roba za trgovanje'	OVDE
Proizvodnja električne energije u EU mora se udvostručiti do 2050.	OVDE
Cene struje u EU: Hoće li 2024. označiti kraj nacionalnih tarifnih štitova?	OVDE
Dali predstoji pad cena EU dozvola za emisije CO2?	OVDE
EU ETS merila mogu odložiti tranziciju: EU Poslanik	OVDE
Troškovi industrijskog zagađenja vazduha u Evropi u visini 2% BDP-a EU	OVDE
EU dozvolila uvozniciima da odlože dostavljanje CBAM izveštaja	OVDE
Nova fiskalna pravila EU ometaju borbu protiv klimatskih promena	OVDE
Češki ministar industrije i trgovine budući komesar za energiju EU?.....	OVDE
EU prebacuje budžetske prioritete sa klime na odbranu	OVDE
ECB bi svoju monetarnu politiku mogla učiniti zelenijom	OVDE
Emisije CO2 iz fosilnih goriva u EU najniže u poslednjih 60 godina	OVDE
Obnovljivi izvori energije će preteći ugalj u svetskom miksu električne energije do 2025.: IEA	OVDE
Sve manje tržišta uvozi ruski ugalj	OVDE
Nemačka će propustiti cilj postepenog izbacivanja uglja za osam godina	OVDE
Turska ove godine postaje najveći proizvođač struje iz uglja u Evropi? ,.....	OVDE
Poljska će povući sudske sporove protiv klimatskih politika EU	OVDE
Španija će ponovo uspostaviti nezavisnog energetskeg regulatora	OVDE
Rusija želi da razgovara sa EU o isporuci gasa po isteku ugovora o tranzitu preko Ukrajine	OVDE
ACER ispituje dali Nemačka krši pravila konkurencije u sektoru gasa	OVDE
DOSIJE: Kako evropske partije uoči izbora gledaju na buduću energetske i klimatske politiku?	OVDE

Korišćenje fosilnih goriva u EU za energiju će se smanjiti za 80% u okviru klimatskog cilja do 2040. - dokument

BRISEL - Evropska komisija bi trebalo danas da predstavi predlog cilja smanjenja stakleničkih gasova do 2040. godine, a nacrti koji su procurili sugerišu da će cilj biti 90 posto u odnosu na 1990. godinu. EU ima za cilj smanjiti emisije za 55 posto do 2030. i ciljeve klimatska neutralnost do 2050. Sada se EU fokusira na prelaznu 2040. godinu, za koju za sada ne postoji cilj.

Na jučerašnjem sastanku šefova kabineta komesara, samo se kabinet mađarskog komesara Olivera Varheljija usprotivio meti, izjavila su dva zvaničnika za **Politico**.

Komisija je uklonila jezik iz preporuka koje su se posebno odnosile na poljoprivredni sektor, u pokušaju da umiri poljoprivrednike, koji su poslednjih nedelja protestovali širom kontinenta zbog ekoloških propisa EU i prekogranične konkurencije. Konačni nacrt preporuka za 2040. odbacio je pominjanje potencijalnog smanjenja emisija u poljoprivrednom sektoru za 30 posto između 2015. i 2040. godine.

Takođe su izbačene preporuke za promenu načina života i postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva, što bi se moglo tumačiti i kao pomoć poljoprivrednim problemima.

Dokument, koji opisuje buduće političke opcije, ne sadrži zakonske obaveze za zemlje ili kompanije EU u ovoj fazi, preneo je **Reuters**.

Agencija dodaje da se u nacrtu preporuke Komisije, navodi se da će cilj smanjiti neto račun za uvoz fosilnih goriva u Evropu za ukupno 2,8 biliona evra u proseku tokom 2031-2050. u odnosu na 2011-2020. Takođe je rečeno da bi sektor električne energije trebalo da bude gotovo bez CO2 do oko 2040., povećanjem obnovljivih izvora energije i nuklearne energije kako bi zajedno proizvodili više od 90% električne energije u EU.

Smanjenje emisija za 90 posto do 2040. zahtevalo bi postupno ukidanje uglja u energetsom sektoru, dok bi većina - 60 posto - preostale upotrebe fosilnih goriva u Evropi bila nafta za potrebe drumskog, pomorskog i avio saobraćaja.

Gas će se i dalje koristiti u industriji, zgradarstvu i elektroenergetskom sektoru, navodi se u nacrtu, bez preciziranja količine.

Postizanje klimatskih ciljeva Evrope zahtevaće ogromna ulaganja - većinom iz izvora privatnog sektora - u izvore energije s niskim udelom ugljenika, u elektroenergetske mreže, zelene proizvodne tehnologije i održivije poljoprivrede. Investicije od 1,2 biliona evra godišnje potrebne su ove decenije kako bi se energetska i transportni sektori dovoljno brzo dekarbonizovali, rekla je komesarka EU za energetiku Kadri Simson.

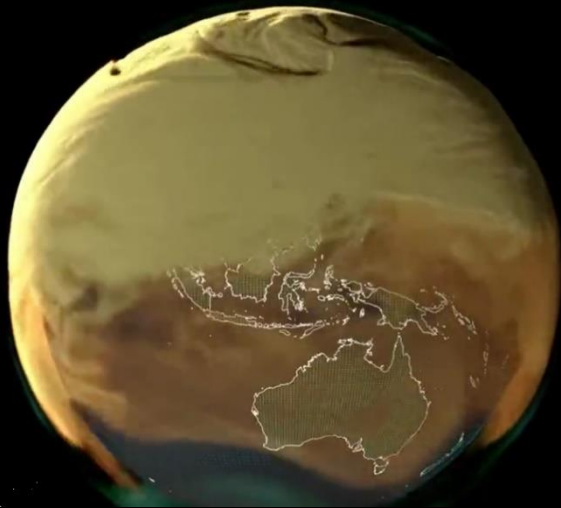
U nacrtu dokumenta je takođe navedena cena neuspeha da se uhvati u koštac sa klimatskim promenama, u vidu destruktivnijih ekstremnih vremenskih uslova - što bi, kako se navodi, moglo da izazove dodatne troškove od 2,4 biliona do 2050. ako se globalno zagrevanje ne ograniči na 1,5 stepeni Celzijusa iznad pre-industrijskog nivoa.

Evropska komisija želi da zarobljeni CO2 postane 'roba za trgovanje'

BRISEL - Da bi se postigla klimatska neutralnost, „EU će morati da bude spremna da uhvati najmanje 50 miliona tona CO2 godišnje do 2030. godine” i „do 450 miliona tona do 2050. godine”, kaže se u dokumentu.

Ovo će biti od suštinskog značaja za ravnotežu "preostalih emisija" u sektorima kao što su poljoprivreda, transport i industrija za koje je malo verovatno da će do tada postići potpunu dekarbonizaciju, tvrdi se u dokumentu.

Štaviše, uklanjanje ugljenika – usisavanje CO2 direktno iz atmosfere – takođe će biti potrebno nakon 2050. kako bi se „posle toga postigle negativne emisije”, dodaje se.

Krajnji cilj je, prema nacrtu dokumenta Komisije, jasan: učiniti CO2 „trgovanom robom”, poput prirodnog gasa, sirove nafte, pamuka, pšenice ili kaka.

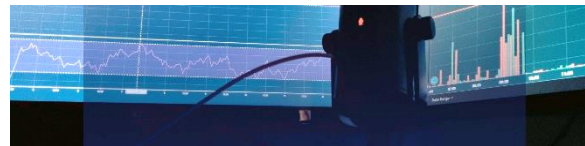
„On će se oslanjati na infrastrukturu za transport i skladištenje u celoj EU s cevovodima kao dominantnim transportnim sredstvom na kopnu”, što će omogućiti prekogranični transport zarobljenog CO2 za skladištenje ili upotrebu.

Proizvodnja električne energije u EU mora se udvostručiti do 2050.

BRISEL -- Evropska unija procenjuje da će morati više nego udvostručiti proizvodnju električne energije do sredine stoleća i podstaći obnovljive izvore kako bi postigla svoj ambiciozni cilj klimatske neutralnosti.

Kako bi se ostvarili ciljevi smanjenja emisija koje preporučuju naučnici za sledeću deceniju, proizvodnja električne energije će se morati povećati na 5.212 teravat-sati do 2040. godine, sa 2.905 TWh u 2021., prema analizi koju je uradila Evropska komisija.

Proizvodnja bi se morala dodatno proširiti na 6.922 TWh do 2050. godine, budući da se potrošači sve više oslanjaju na električna vozila i koriste struju za grejanje kuće, dok komunalna preduzeća koriste više obnovljivih izvora energije, prenosi **Bloomberg**.

Komisija trenutno izrađuje klimatsku mapu puta za 2040. i planira da preporuči smanjenje zagađenja za 90 posto u odnosu na nivo iz 1990. godine. Elementi izgradnje planiranog cilja uključuju dalji rast obnovljivih izvora energije, uštedu energije i ubranu upotrebu zelenih tehnologija.

“Naredne decenije zahtevaju značajno povećanje snabdevanja električnom energijom, uglavnom zbog sve veće elektrifikacije sektora krajnje upotrebe”, navodi EK u svojoj studiji o uticajima novog cilja, koju je video **Bloomberg News**.

Potreba za pokretanjem inicijativa zelene energije kao što su obnovljiva goriva i direktno hvatanje ugljenika iz vazduha takođe će povećati potražnju za električnom energijom.

Cene struje u EU: Hoće li 2024. označiti kraj nacionalnih tarifnih štitova?

BRISEL – Rat u Ukrajini doveo je do porasta računa za energiju, a mnoge nacionalne vlade su uvele mere državne pomoći najugroženijim domaćinstvima.

Međutim, skoro dve godine kasnije, veleprodajne cene električne energije padaju na predratne nivoe i mere energetske subvencije se završavaju širom Evrope, piše **Euractiv**.

U Francuskoj su računi za struju u domaćinstvima porasli u proseku za nešto manje od 10% od 1. februara 2024. godine. Ovo povećanje je usledilo nakon postepenog ponovnog uvođenja poreza koji je bio smanjen sa 32 eura po megavat-satu (€/MWh) na samo 1 euro u vreme krize.

Kakva je situacija u ostatku Evrope?

U Belgiji su cene električne energije, uključujući sve poreze, porasle za 61% između prve polovine 2021. (270 €/MWh) i prve polovine 2023. (435 €/MWh), pokazuju najnoviji podaci Eurostata.

Takozvana „socijalna tarifa“ za najugroženija domaćinstva, koja je pomogla da značajno smanje troškove njihovih računa tokom krize, porašće za 9,3%, približavajući se komercijalnim cenama.

U Nemačkoj su cene, uključujući sve poreze, porasle za 29% između prve polovine 2021. (319 €/MWh, od čega porez 52%) i prve polovine 2023. (412 €/MWh, od čega porez 28%) .

Ali domaćinstva će početi ovu godinu sa postepenim ukidanjem pojeftinjena struje.

Gornja granica cena je prvobitno trebala biti produžena do marta, ali budžetska kriza i recesija u zemlji primoravaju vladu da smanji potrošnju.

U Španiji su cene, uključujući porez, naglo pale u prvoj polovini 2023. (182 €/MWh) u poređenju sa 2022. (353 €/MWh) i 2021. (257 €/MWh), uglavnom zbog nižih poreza.

Porezi su činili 41% prodajne cene u prvoj polovini 2021. godine, u poređenju sa 16% u prvoj polovini 2023. godine.

Međutim, kao i Francuskoj i Belgiji, nivoi poreza će ponovo rasti. PDV, koji je pao sa 21% na 5% tokom krize, porastao je na 10% 1. januara 2024.

U Britaniji očekuje se da će cena pasti na oko 338 eura/MWh između januara i marta 2024.

Međutim, vlada je odlučila da zadrži Garanciju cene energije, uvedenu u oktobru 2022, koja ograničava maksimalni godišnji račun struje i gasa za domaćinstva.

U Italiji su se cene, uključujući poreze, gotovo udvostručile (+78%) između prve polovine 2021. (225 €/MWh) i prve polovine 2023. (378 €/MWh).

Kao rezultat toga, Vlada je smanjila troškove poreza za trećinu, sa 36% računa u prvoj polovini 2021. na 14% u prvoj polovini 2023. godine.

Potrošači će imati koristi od zaštitnih mera koje su uspostavljene do jula kada bi se računi trebali vratiti na nivo pre krize.

U tom trenutku, kao i u Francuskoj, na cene će uticati niz povećanja, uključujući prestanak smanjenja poreza i vraćanje na stopu PDV-a od 22%, u poređenju sa sadašnjih 5%.

U Češkoj vlada je bila uvela gornju granicu cena, ali je ona istekla početkom 2024. godine, zajedno s ponovnim uvođenjem poreza koji su bili ukinuti, poput onog koji se koristio za subvencioniranje obnovljive energije.

U Poljskoj cena struje je strogo regulisana, a tarife su zamrznute. Nova vlada premijera Donalda Tuska odlučila je zadržati zamrzavanje cena najmanje do sredine 2024. godine.

U Slovačkoj, zbog ograničenja regulisane komponente konačnih cena, cene struje ove godine neće rasti, a mogle bi čak i pasti.

Vlada stoga zadržava mere za ublažavanje povećanja cena, za razliku od svih velikih evropskih ekonomija.

Finansiranje tranzicije

U proseku, cene električne energije u EU porasle su za 31% (uključujući sve poreze) između prve polovine 2021. (220 €/MWh) i prve polovine 2023. (289 €/MWh).

Međutim, između komplikovane finansijske situacije i javne potrošnje za obuzdavanje krize, Evropska komisija je u maju 2023. zatražila od država članica da preokrenu svoje antikrizne mere iz 2024. godine.

Istovremeno, udeo poreza u konačnoj ceni neće pasti, tvrdi think tank **Bruegel** u noti objavljenoj 19. januara.

Iako udeo poreza predstavlja 38% prosečnog računa u EU, mogao bi porasti, posebno za određene kategorije potrošača.

Cilj je, prema Bruegelu, osigurati implementaciju mera energetske tranzicije.

Iako su cene gasa i struje pale ispod maksimuma iz 2022. godine, ne predviđa se da će se u doglednoj budućnosti vratiti na nivoe pre pandemije, objavila je Evropska komisija (15. januara).

Dali predstoji pad cena EU dozvola za emisije CO₂?

LONDON – Analitičari su snizili prognoze cena EU dozvola za emisije CO₂ (EUA) za period od 2024. do 2026. godine, zbog slabe potražnje iz elektrana i usporene industrijske potražnje koja će opteretiti tržište.

Cene EUA su u proseku predviđene na 74,11 evra po metričkoj toni u 2024. i 83,31 evra u 2025. godini, pokazalo je **Reutersovo** anketiranje devet analitičara. To je manje za 11,3% i 6,3% u odnosu na prognoze iz oktobra.

Prosečna prognoza za 2026. bila je 100,13 evra po toni, što je 2,8% manje u odnosu na oktobarsku prognozu od 102,97 evra po toni.

Sistem trgovanja emisijama (ETS) EU prisiljava proizvođače, elektroenergetske kompanije i avio kompanije da plaćaju svaku tonu ugljen dioksida koju emituju predajom emisijskih jedinica kao deo napora Evrope da ispuni svoje klimatske ciljeve.

S druge strane, međutim, **Portal Carbon Pulse** prenosi ocene onih eksperata koji upozoravaju da će pad cena EUA verovatno biti privremen jer se blok priprema za nametanje cene sadržaja CO₂ u uvoznju energiji.

EU ETS merila mogu odložiti tranziciju: EU Poslanik

BRISEL - Način na koji se izračunavaju alokacije ugljenika u sistemu EU za trgovinu emisijama (ETS) može imati "efekat odlaganja" na industrijsku dekarbonizaciju u regionu, izjavio je poslanik Evropskog parlamenta Mohamed Čahim, prenosi **Argus Media**.

Besplatne EU ETS dozvole dodeljuju se sektorima obuhvaćenim šemom za koje se smatra da su izloženi riziku od curenja ugljenika – pri čemu se kompanije sele u druge jurisdikcije kako bi izbegle troškove plaćanja naknade za emisije. One se izračunavaju na bazi proizvod po proizvod, prema prosečnim emisijama najefikasnijih 10 posto instalacija u regiji.

Ali kako su merila definirana na osnovu trenutne tehnologije, nove tehnologije nisu u potpunosti uzete u obzir u sistemu, što znači da ponekad ne podstiču inovacije, upozorio je holandski poslanik Čahim.

Govoreći na događaju koji je 24. januara organizovala nevladina organizacija **Carbon Market Watch**, on je ukazao na nedostatak jasne pozicije u ETS-u za čelik proizveden uz pomoć vodonika, kao i na sektor cementa, gde je rekao da firme uvođenjem čistijih proizvodnih procesa ponekad gube besplatne dozvole.

Argus je do sada ove godine procenio da su referentne kvote EU ETS u prvoj godini u proseku iznosile 69,25 €/t CO₂ ekvivalenta.

EU bi trebala pokušati ubrzati nove tehnologije, a ne samo gledati na istorijske emisije, rekao je Čahim. Što brže EU razvija industrije koje mogu funkcionisati kao deo energetske tranzicije, to će biti jača konkurentnost regije, dodao je on. Mera je osmišljena da se uhvati u koštac sa curenjem ugljenika primenom ekvivalentne cene CO₂ na robu uvezenu u EU u sektorima koji podležu ETS-u. Čahim je bio vodeći pregovarač u parlamentu o Mehanizmu za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM) u bloku.

Evropska komisija je u procesu ažuriranja pravila za EU ETS merila u sklopu implementacije širih reformi sistema usvojenih u aprilu prošle godine.

Troškovi industrijskog zagađenja vazduha u Evropi u visini 2% BDP-a EU

BRISEL - Troškovi zagađenja vazduha izazvani najvećim evropskim industrijskim postrojenjima su "značajni" i iznose u proseku između 268 do 428 milijardi evra godišnje, navodi se u izveštaju Evropske agencije za životnu sredinu (EEA) sa sedištem u Kopenhagenu.

Za 2021., poslednju raspoloživu godinu, troškovi su odgovarali iznosu od oko dva posto bruto domaćeg proizvoda EU, prenosi **Euractiv**.

Međutim, zahvaljujući boljim tehnologijama, gorivima koji manje zagađuju i uvođenju obnovljivih izvora energije, ti troškovi su se smanjili za oko trećinu od 2012. godine, saopštila je EEA.

Agencija navodi da je samo jedan posto, ili 107, najzagađujućih industrijskih objekata - od kojih su mnoge elektrane na ugalj - izazvalo polovinu ukupne štete.

Devet od 50 „najprljavijih“ elektrana nalazi se u Nemačkoj i šest u Poljskoj, navodi se u saopštenju.

EU dozvolila uvoznicima da odlože dostavljanje CBAM izveštaja

BRISEL - Zbog poteškoća izazvanih tehničkim kvarom, deklaranti Mehanizma za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM) mogu zatražiti odlaganje do 30 dana za podnošenje prvog tromesečnog izveštaja.

Još uvek nema plaćanja u prelaznoj fazi, ali sistem poreza na ugljenik u proizvodima koji se iz trećih zemalja uvoze u EU uključuje kazne.

Evropska unija je u oktobru započela prelazni period primene ovog mehanizma. Uvoznicima električne energije, aluminijuma, cementa, đubriva, vodonika, gvožđa i čelika od 2026. godine će se naplaćivati porez na emisije gasova staklene bašte koje su nastale tokom proizvodnje.

Njihovi dobavljači iz trećih zemalja, poput Zapadnog Balkana i Turske, već su u obavezi da mere svoje emisije i šalju podatke svojim klijentima unutar EU, uvoznicima ili CBAM deklarantima, koji izveštavaju na tromesečnoj osnovi.

Rok za podnošenje zahteva za četvrti kvartal 2023. godine istekao je 1. februara, međutim, Evropska komisija je odobrila odlaganje za kompanije iz EU koje su pogođene tehničkim kvarom u sistemu.

Proizvođači pomenute robe i električne energije unutar 27-članog bloka već plaćaju klimatsku taksu preko Sistema trgovanja emisijama – EU ETS.

To daje prednost njihovim konkurentima u trećim zemljama, što EU namerava da prilagodi putem CBAM-a. Ideja je da se troškovi prebace

Nova fiskalna pravila EU ometaju borbu protiv klimatskih promena

BRISEL - Nova pravila EU za nacionalne dugove i deficit ometala bi sposobnost država članica da izvrše javna ulaganja potrebna za efikasnu borbu protiv klimatskih promena, pokazala je nova studija koju je naručila grupa Zeleni/EFA u Evropskom parlamentu.

Govoreći na brifingu za novinare 30. januara, Filip Lambert, kopredsednik grupe Zeleni/EFA, naglasio je da će fiskalna pravila o kojima se trenutno pregovara u 'trijalogu' između Evropske komisije, Parlamenta i Saveta učiniti "pravno nemogućim" da blok postigne svoj cilj pune dekarbonizacije do 2050., prenosi **Euractiv**.

Pravila, koja su evropski sindikati oštro osudili, uključuju pojedinačne „puteve rashoda“ za svaku zemlju EU kako bi smanjili dug i deficite do granica navedenih u sporazumima EU.

Kao što su predložili ministri finansija zemalja EU, oni bi takođe zahtevali od država članica s omerom javnog duga prema BDP-u iznad 90% da smanje teret duga za jedan procentni poen u proseku godišnje, dok bi zemlje EU koje imaju dug prema godišnjem BDP-u koeficijenti između 60% i 90% smanjuju svoje stope duga u proseku godišnje za 0,5 procentnih poena.

Trinaest od 27 država članica EU trenutno ima odnos duga i godišnjeg BDP-a iznad cilja od 60% postavljenog u „Paktu za stabilnost i rast“, prethodnom skupu budžetskih pravila; Ukupan odnos duga EU u odnosu na godišnji BDP iznosi 83,5%.

Međutim, prema novoj studiji Instituta Rousseau, francuskog trasta mozgova koji je naručila grupa Greens/EFA, zemlje članice će gotovo sigurno morati znatno više da se zaduže kako bi financirale zelenu tranziciju u narednih četvrt stotina.

Konkretno, u izveštaju je utvrđeno da su dodatne javne investicije u vrednosti od 260 milijardi evra godišnje, ili 1,6% evropskog godišnjeg BDP-a, potrebne da bi blok dostigao svoj neto nulti cilj do 2050., a takođe ekstra privatne investicije u iznosu od 100 mlrd evra.

EU prebacuje budžetske prioritete sa klime na odbranu

BRISSEL - Budžetski prioriteti Evropske unije brzo se pomiču sa solarnih ćelija na metke dok ukrajinski sukob zamenjuje zaustavljeni Zeleni dogovor, piše 1. februara portal **Brussels Signal**.

U pregovorima koji su u toku s Evropskim parlamentom, države članice su smanjile klimatski fond od 10 milijardi evra na 1,5 milijardi evra i umesto toga usmerile ga na odbranu.

Evropska komisija se zalagala za “platformu strateških tehnologija za Evropu” (STEP) od 10 milijardi evra za ulaganje u projekte kao što je tehnologija s niskim udelom ugljenika, ali su lideri

bloka već odlučili da se fond može koristiti samo za projekte vezane za odbranu.

Osim toga, čelnici EU takođe pozivaju Evropsku investicionu banku (EIB), najvećeg svetskog multilateralnog zajmodavca koji je sebe ranije opisivao kao „klimatsku banku“, da može ulagati u odbrambene projekte uz svoj uobičajeni portfelj.

Evropski savet sada pregovara s Evropskim parlamentom, koji još uvek želi da poveća sredstva za klimatske tehnologije.

EIB-u je trenutno zabranjeno ulaganje u ključna područja odbrane (osim predmeta “dvostruke namene” kao što su bespilotne letilice), uključujući vojnu opremu i oružje.

Potpredsednik EIB-a Kris Peters rekao je da je banka “u bliskom kontaktu” sa NATO-om u cilju bliže saradnje sa NATO fondom za inovacije, obećavajući nova zajednička saopštenja u februaru ili martu.

27 ministara finansija EU koji su guverneri EIB-a do sada su bili oprezni u pogledu izmene statuta banke kako bi joj se omogućilo više ključnih ulaganja u odbranu, navodeći kao razlog zabrinutost da će ugroziti njen kreditni rejting AAA.

ECB bi svoju monetarnu politiku mogla učiniti zelenijom

FRANKFURT - Evropska centralna banka (ECB) je nagovestila da bi svoju monetarnu politiku mogla učiniti zelenijom kao deo novog napora da se u svom radu uzmu u obzir klimatske promene.

Neki aktivisti godinama pozivaju ECB da svoje dugoročne kredite bankama poveže sa klimatskim ciljevima i prestane da kupuje obveznice kompanija koje zagađuju.

Takvi stimulativni alati su odloženi u protekle dve godine jer se ECB usmerila na borbu protiv inflacije, ali u saopštenju u kome je 30. januara iznela svoj plan o klimi i prirodi za 2024-25, banka je sugerisala da bi se to moglo promeniti u budućnosti, prenosi *Reuters*.

"ECB će, u okviru svog mandata, istražiti razloge za dalje promene svojih instrumenata monetarne politike i portfelja s obzirom na ovu (energetsku) tranziciju", saopštila je ECB bez ikakvih detalja.

Češki ministar industrije i trgovine budući komesar za energiju EU?

BRISEL - Češki ministar industrije i trgovine Jozef Síkela, koji je igrao ključnu ulogu u koordinaciji odgovora Evrope na rastuće cene energenata nakon što je Rusija napala Ukrajinu, sada želi glavni energetska posao u EU, kaže za *Politico* osoba koja je upoznata s tim.

Briselski portal navodi da će ova informacija verovatno pokrenuti prepirku unutar Evrope oko toga ko će upravljati sve važnijim portfeljem nakon izbora za EU u junu.

Síkela, figura od političkog centra do desnog centra, teoretski bi mogao ispuniti šakaljive kriterijume za sledećeg komesara EU za energetiku, koji će morati da isforsira brzo uvećanje obnovljivih izvora energije, a istovremeno ublaži rastuću zabrinutost vezanu za energetska sigurnost i zelenu politiku bloka.

Emisije CO2 iz fosilnih goriva u EU najniže u poslednjih 60 godina

LONDON - Evropska unija je emitovala je 8% manje ugljen dioksida iz fosilnih goriva koje je spalila 2023. nego 2022. godine, spustivši te emisije na najniži nivo u poslednjih 60 godina, objavio je londonski *Guardian*.

Prema analizi Centra za istraživanje energije i čistog vazduha (Crea), pad zagađenja najveći je godišnji pad od 2020. godine, kada su vlade zatvorile fabrike i

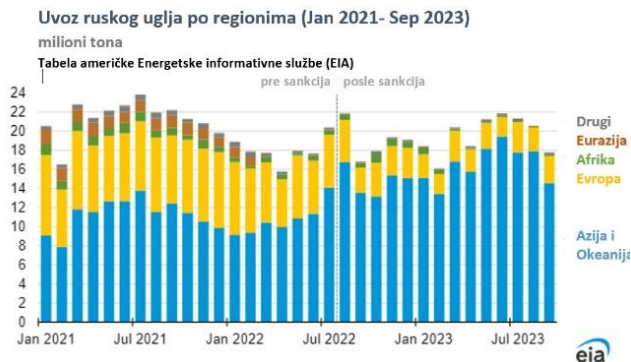
zaustavile letove kako bi zaustavile širenje Covida.

"Emisije CO2 u EU su se konačno vratile na nivoe koji su bili očigledni u generaciji mojih roditelja 1960-ih," rekao je Isak Levi, analitičar u Crea. „Ipak, tokom ovog vremenskog perioda, ekonomija se utrostručila – što pokazuje da se klimatske promene mogu ostvariti bez odustajanja od ekonomskog rasta."

Više od polovine pada emisija došlo je od upotrebe čistije električne energije, navodi se u izveštaju.

Sve manje tržišta uvozi ruski uglj

NUJORK - Prema podacima firme za analizu trgovinskih kretanja na svetskom tržištu, **Global Trade Tracker-a**, oslanjanje Rusije na četiri, uglavnom azijske, zemlje za izvoz svog uglja poraslo je otkako su neke zemlje uvele sankcije Rusiji nakon što je vojno intervenisala u Ukrajini.

Ova trgovinska promena korespondira sa povećanim izvozom uglja iz Sjedinjenih Država u Evropu i sankcijama EU koje su stupile na snagu u avgustu 2022. Sjedinjene Države, Japan, Australija i druge zemlje uvele su sankcije u istom vremenskom periodu nakon invazije Rusije u punom obimu .

Kina, Južna Koreja, Turska i Indija trenutno su najveći uvoznici uglja iz Rusije. Ove zemlje su primile preko 80% ruskog izvoza uglja od avgusta 2022. do jula 2023. godine, u poređenju sa 47% od avgusta 2021. do jula 2022. Ugalj koji su evropske zemlje uvezile iz Rusije smanjio se za 57% između ova dva perioda. Uvoz u Evroaziju, koja uključuje Ukrajinu, gotovo je potpuno zaustavljen. Uvoz koji su primili svi regioni osim Azije je opao, dok je globalni uvoz uglja iz Rusije ostao relativno isti, na skoro 233 miliona tona (Mt).

Kina i Južna Koreja su istorijski dva najveća uvoznika uglja iz Rusije. Kina je uvezla 104 Mt od avgusta 2022. do jula 2023.

OIE će preteći uglj u svetskom miksu električne energije do 2025.: IEA

PARIZ - Udeo uglja u globalnoj proizvodnji električne energije će u naredne tri godine pasti ispod 33 posto u odnosu na prošlogodišnjih 36 posto, a to gorivo će preći obnovljivi izvori do početka 2025. godine, objavila je Međunarodna agencija za energiju (IEA) u svom izveštaju o električnoj energiji za 2024. godinu objavljenom 25. januara.

Agencija sa sedištem u Parizu očekuje da će globalna proizvodnja električne energije iz uglja padati za 1,7 posto godišnje tokom 2024-26, pod pretpostavkom oporavka proizvodnje hidroenergije u regijama u kojima su termoelektrane na uglj ispunile deficit snabdevanja prošle godine, prenosi **Argus Media**.

Prosečni svetski faktor hidroenergetskog kapaciteta bio je ispod 40 posto u 2023. godini, najniži u najmanje tri decenije.

Nemačka će prebaciti cilj postepenog izbacivanja uglja za osam godina

BERLIN - Prema novim projekcijama, očekuje se da nemački energetska sistem u potpunosti povuče uglj do kraja 2038., što dovodi u pitanje opredeljenost koalicione vlade da postupno izbacuje uglj do kraja decenije, piše 24. januara portal **World Coal**.

Energetski konsultanta Cornwall Insight dovodi u sumnju ciljeve nemačke energetske tranzicije, s podacima koji pokazuju da će skoro 19 GW kapaciteta TE na uglj i dalje biti deo nemačkog energetska sistema do 2030. godine.

Nemačka vlada pristala je 2021. godine da postupno izbacuje uglj iz domaćeg energetska

sistema do 2030. godine, osam godina ranije od prvobitnog cilja postavljenog u postupnom ukidanju uglja.

Vlada je prvobitno nameravala da pređe sa uglja kombinacijom proširenja obnovljivih izvora energije i novih elektrana na gas. Ove elektrane, koje bi na kraju prešle na vodonik, imale su za cilj da obezbede do 25 GW kapaciteta. Međutim, budžetska ograničenja stavila su ovu strategiju na čekanje.

Sankcije na uvoz ruskog gasa su dodatno povećale probleme, s tim da je Nemačka morala da obnovi 8 GW elektrana na ugalj i lignit kako bi nadoknadila gubitak gasnih kapaciteta, pa su nedavno ključne figure, uključujući nemačkog ministra finansija, dovele u pitanje izvodljivost cilja do 2030. godine. Regionalni lideri su također izrazili zabrinutost zbog nedostatka alternativnih izvora proizvodnje električne energije.

Turska ove godine postaje najveći proizvođač struje iz uglja u Evropi?

ANKARA - Turska je na putu da nadmaši Nemačku kao najveći evropski proizvođač električne energije iz uglja 2024. godine, jer visoka inflacija utiče da proizvođači struje smanjuju kupovinu skupog prirodnog gasa i povećaju upotrebu jeftinijeg uglja.

Turska je proizvela rekordnih 117,6 teravat sati (TWh) električne energije iz uglja, uz emisije rekordnih 118 miliona tona ugljendioksida i srodnih gasova 2023. godine, pokazuju podaci istraživačkog ekološkog centra **Ember**.

Taj rezultat je na domak 117,9 TWh najvećeg evropskog proizvođača električne energije na ugalj, Nemačke, i osetno je premašio 97 TWh proizvedenih u Poljskoj, članici EU koja se najviše oslanja na ugalj.

I Nemačka i Poljska zabeležile su strmoglavo godišnje smanjenje proizvodnje struje iz uglja u 2023. i obećale daljnje smanjenje uz brzo povećanje upotrebe obnovljivih izvora za proizvodnju električne energije u budućnosti.

Nasuprot tome, 2023. je obeležila drugi uzastopni

godišnji uspon u turskoj proizvodnji električne energije iz uglja, a čini se da će turski proizvođači električne energije nastaviti favorizirati

jeftini ugalj u odnosu na druge oblike proizvodnje električne energije jer se zemlja bori s jednom od najviših stopa inflacije u svetu, piše Reuters.

Poljska će povući sudske sporove protiv klimatskih politika EU

VARŠAVA - Poljska više neće tužiti EU pred sudom da pokuša da ukine brojne politike klimatskih promena i sprema se da povuče tužbe koje je prethodna vlada podnela za to, rekli su 2. februara za **Reuters** upućeni izvori.

Nakon godina otpora određenim klimatskim politikama Evropske unije u okviru prethodne nacionalističke stranke Pravo i pravda (PiS), izbori u Poljskoj u oktobru 2023. označili su promenu u stavu Varšave o borbi protiv klimatskih promena.

Nova proevropska vlada centrističkog premijera Donalda Tuska planira da formalno povuče svoje tekuće pravne izazove protiv nekih od glavnih politika

EU o klimatskim promenama na najvišem sudu EU, rekli su za Reuters izvori iz vlade i EU.

Prethodna vlada Poljske podnela je tužbe najvišem sudu EU, uključujući četiri slučaja prošle godine u pokušaju da se ponište klimatske politike EU: zakon o zabrani prodaje novih automobila koji emituju CO2 od 2035. godine, politika EU koja postavlja nacionalne ciljeve za smanjenje emisija, promene u tržištu ugljenika u EU i ciljeve zaštite šuma kako bi mogle skladištiti više ugljenika.

Vlada Donalda Tuska je već nagovestila planove za promenu nekih nacionalnih klimatskih politika, uključujući bržu zamenu uglja obnovljivom energijom.

Španija će ponovo uspostaviti nezavisnog energetskeg regulatora

MADRID – Španska vlada će predložiti stvaranje nezavisnog regulatora fokusiranog na energetiku, izjavila je 23. januara ministarka energetike Teresa Ribera pred odborom donjeg doma parlamenta.

"Ovo su godine intenzivnih promena koje zahtevaju jačanje nezavisnog i specijalizovanog regulatora, i iz tog razloga ćemo predložiti ponovno uspostavljanje Nacionalne komisije za energetiku koja je u potpunosti posvećena ovom zadatku", rekla je ona.

Španska Nacionalna energetska komisija bila je zadužena za regulaciju energetske sistema između 1995. i 2013. godine, ali je od tada uključena u tamošnju Komisiju za zaštitu konkurencije, CNMC, prenosi **Reuters**.

Rusija želi da razgovara sa EU o isporuci gasa po isteku ugovora o tranzitu preko Ukrajine

MOSKVA - Rusija je spremna da vodi razgovore sa Evropskom unijom o isporuci prirodnog gasa pošto ugovor o tranzitu sa Ukrajinom ističe krajem 2024. godine, rekao je 27. januara zamenik ruskog premijera Aleksandar Novak, prenose **agencije**.

Prema petogodišnjem sporazumu dogovorenom između Moskve i Kijeva 2019. godine, Rusija izvozi gas u Evropu preko Ukrajine i plaća Ukrajini korišćenje svoje mreže gasovoda.

Aranžman je nastavljen uprkos početku ruskog rata u Ukrajini u februaru 2022. godine, iako su isporuke ruskog gasa Evropi od tada naglo pale.

Prethodno su razni mediji citirali ukrajinsku vladu koja je rekla da Kijev neće tražiti razgovore s Moskvom o mogućnosti produženja sporazuma o tranzitu gasa.

"Ako druga strana EU želi, spremni smo da razgovaramo. Za sada ne vidimo takvu želju", rekao je Novak, a prenosi agencija **RIA**.

Zvaničnik Evropske unije je odbio da spekulise o tome da li će ukrajinski tranzitni sporazum biti produžen nakon kraja 2024. godine, ali je rekao da blok procenjuje sve scenarije kako bi osigurao svoju spremnost.

ACER ispituje dali Nemačka krši pravila konkurencije u sektoru gasa

BRISEL – Evropska komisija zatražila je od energetske regulatora EU ACER da ispita da li carina koju je Nemačka dodala svom izvozu prirodnog gasa narušava jedinstveno tržište bloka mogućim kršenjem pravila konkurencije, rekli su tri upućena izvora, prenosi **Euractiv**.

Ta tarifa je nasleđe evropske energetske krize koja je dostigla vrhunac 2022. godine nakon što je prekinut dotok gasa u Evropu posle vojne intervencije u Ukrajini i podmorske eksplozije koja je zatvorila gasovod jeverni tok od Rusije do Nemačke - rutu za 15% evropskog uvoza gasa.

Te je godine Komisija objavila ciljeve punjenja skladišta gasa u celoj EU kako bi osigurala zalihe pre zime 2022-2023. Berlin je tražio od svog marketinškog centra, Trading Hub Europe (THE) da popuni svoje zalihe, ali je rast cena gasa ostavio vladi račun od skoro 10 milijardi evra.

Da bi pokušala da nadoknadi svoje gubitke od drugih zemalja EU koje kupuju njen gas, Nemačka je uvela ono što je nazvala "naplatom neutralnosti".

Energetsko odeljenje Evropske komisije, DG ENERGY zatražio je od ACER-a da ispita ovo pitanje i očekuje se da će njegovi nalazi biti predstavljeni Komisiji u narednim sedmicama, rekli su izvori.

DOSIJE: Kako evropske partije uči izbora gledaju na buduću energetske i klimatsku politiku

Proteklih sedmica, nekoliko evropskih političkih partija distribuiralo je nacrt svojih manifesta za predstojeće izbore za EU između 6. i 9. juna.

Ukratko, što se tiče energetske i klimatske politike EU, svi znakovi upućuju na zaokret udesno nakon Zelenog talasa na poslednjim izborima za EU 2019. godine, piše Euractiv.

EPP: Ekonomija na prvom mestu, životna sredina na kraju

Najznačajniji je nacrt manifesta Evropske narodne partije (EPP), koji okuplja stranke desnog centra i konzervativne stranke iz cijele Evrope.

Najnovija istraživanja javnog mnjenja pokazuju da će EPP zadržati prvo mesto u Evropskom parlamentu nakon izbora – iako s manjom razlikom, sa 23,5% glasova i 178 mesta, što je manje sa 182 trenutno – što ih čini najvećom grupom u skupštini EU i najverovatnije će izabrati sledećeg predsednika Evropske komisije.

Nacrt manifesta EPP-a, koji je pribavio Euractiv, obeležen je skoro odsustvom ekološke politike. Reč se pojavljuje samo četiri puta u dokumentu od 14 stranica, a kada se pojavi, uokvirena je u kontekstu ekonomskog rivalstva Evrope s konkurentima poput Kine i SAD-a.

Ovo je u skladu sa desnim zaokretom EPP-a 2022. godine kada je zapretio da će prekinuti ključnu reformu tržišta ugljenika u EU i njen neuspeli pokušaj prošle godine da ubije EU zakon o obnovi prirode, prioritet Zelenog dogovora koji je odbacilo vodstvo EPP-a. kao previše levo orijentisan.

Konkretno, EPP zagovara tehnološki neutralan pristup klimatskoj politici, rekavši da će podržati sve obnovljive izvore energije "jednako", uključujući biomasu.

Što se tiče nuklearne energije, EPP kaže da je podržava "gde i kada ima smisla" - značajno otvaranje za desetak pronuklearnih zemalja EU, uključujući Francusku.

Ono što je jasno je da će se EPP suprotstaviti zabrani bilo koje vrste tehnologije: "Odbacujemo politiku zabrane - kao što je zabrana motora sa unutrašnjim sagorevanjem - i revidiraćemo je što je pre moguće", kaže se u nacrtu manifesta.

S&D: Zeleni dogovor 'sa crvenim srcem'.

U suprotnom uglu su socijalisti i demokrate (S&D), za koje se očekuje da će ostati druga najveća grupa u Evropskom parlamentu nakon junskih izbora za

EU, sa 18,3% glasova prema istraživanjima javnog mnjenja (143 mesta, manje u odnosu na 154 u sadašnjem Parlament).

Njihov pristup zelenoj politici značajno se razlikuje od pristupa EPP-a.

Nacrt izbornog manifesta S&D-a, koji je takođe dobio Euractiv, odbacuje "regulatornu" pauzu u vezi sa zelenim politikama, na šta je pozvao francuski predsednik Emanuel Makron.

"U trci za postizanje klimatske neutralnosti niko ne sme biti napušten i ne može biti pauze", stoji u nacrtu programa S&D-a, dodajući da se Zeleni dogovor mora nastaviti.

Zapravo, jedan od glavnih političkih prioriteta S&D-a je koncept „Zelenog socijalnog dogovora“, koji stavlja socijalnu politiku i prava radnika u centar kontinuirane zelene tranzicije.

Ove politike moraju biti podržane „ambicioznim evropskim budžetom“, nastavlja se u manifestu S&D-a, uključujući „Investicioni plan za zelenu i digitalnu tranziciju“ za podršku reindustrijalizaciji Evrope, podržan zajedničkim zaduživanjem.

Nacionalistički i krajnje desničarski nalet.

Drugi veliki trend u istraživanjima javnog mnjenja je neumoljivi porast ekstremno desnih stranaka, pri čemu se očekuje da će ekstremno desničarska grupa Identificiraj i demokratija (ID) osvojiti 12,5% glasova, koju sledi nacionalistička grupa evropskih konzervativaca i reformista (ECR) na 10,9%. U brojkama, očekuje se da će to rezultirati sa 93 mesta za ID, u odnosu na 73 u sadašnjem parlamentu, i 80 mesta za ECR, u odnosu na trenutna 62.

Nijedna od njih nije usvojila izborne manifeste, ali njihov sveobuhvatni politički cilj je jasan: vraćanje kontrole nad politikama EU na nacionalnom nivou, uključujući energiju i životnu sredinu.

Ovo se pretvara u zeleni protekcionizam u slučaju ID grupe, kojom će, kako se očekuje, u velikoj mjeri dominirati francuski Rassemblement National of Marine Le Pen. .

Grupom ECR, sa svoje strane, dominiraju poljski poslanici u Evropskom parlamentu, što verovatno objašnjava njihovo insistiranje na tome da zelena tranzicija bude „poštena i inkluzivna“, s fokusom na „rudničke regone“ i transfere sredstava EU u regione koji su najviše pogođeni energetsom. tranzicijom – odnosno iz Nemačke u Poljsku.

Liberali: regulatorna pauza.

U središtu političkog spektra stvari se menjaju. Predviđa se da će se Obnovimo Evropu, trenutno treća po veličini politička grupacija u Parlamentu sa 108 mesta, smanjiti na 84 mesta, sa 10,3% glasova, prema poslednjoj anketi u januaru.

Savez liberala i demokrata za Evropu (ALDE), matična stranka Obnove, trenutno je u procesu finalizacije svog izbornog manifesta.

Rani nacrt, koji je video Euractiv, pokazuje povratak liberalnim korenima ALDE-a, s izraženim fokusom na jedinstveno tržište EU.

Cilj je ovde sličan EPP-u: „dati prioritet smanjenju administrativnih opterećenja i birokratije“ i slediti princip „jedno tržište, jedno pravilo“ kako bi se izbeglo da kompanije moraju poštovati 27 različitih setova zakona.

Što se tiče zelenih politika, glavni prioritet je “implementacija usvojenih energetskih i klimatskih pravila” umesto usvajanja novih.

Gledajući prema izborima, čelnica grupe u Evropskom parlamentu, Valeri Hajer, rekla je da će se protiviti pokušajima ponovnog otvaranja

Evropskog zelenog dogovora. “Ne smemo poništiti ono što je već urađeno”, rekla je za Euractiv.

Zeleni debakl. Konačno, Zelene čeka izborni debakl, sa projekcijama koje pokazuju da će dobiti 6,8% glasova i osvojiti 50 mesta, što je manje sa 74 u sadašnjem parlamentu.

Zeleni se u razradi svog izbornog programa fokusiraju na ekološke teme, sa zaštitom klime na vrhu, uključujući kraj fosilnih goriva i „obnovljive energije za sve“.

Jednom se spominje nuklearna energija:

“Borićemo se za reviziju zelene taksonomije kako bismo osigurali da gas i nuklearna energija ne budu zeleni kao 'održivi’”, kaže se u nacrtu.

Levičari se bliže zaboravu. Konačno, politička partija levice tek treba da usvoji svoj izborni

manifest. Ali njihov stav o ekološkim temama već je dobro poznat i blizak stavovima Zelenih, iako radikalniji. Njihova parlamentarna težina nakon

izbora će se smanjiti, sa nešto manje od 5,9% glasova i 37 mjesta, što je manje u odnosu na 41 u sadašnjem parlamentu, što ih čini najmanjom frakcijom.

*Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba nužno tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs*